

Bị Can Mặc Áo Quan Toà

Phạm Xuân Thái

Cha Mẹ Tom chết sớm, chàng được ông chú họ nuôi nấng, nhưng bắt làm việc quần quật trong nhà máy xay lúa của ông tại vùng khí ho, cò gáy Ozark, Alabama từ hồi 10 tuổi. Thấm thoát, Tom đã được 17 tuổi. Tóc chàng màu vàng hung, mắt chàng màu xanh ve, trong suốt như hai hòn bi; thân hình chàng vạm vỡ, với những bắp thịt cuộn cuộn như những võ sĩ quyền Anh hạng “ruồi”; da chàng xạm nắng một cách tự nhiên, không cần phơi tại máy làm cho da nâu, ở các tiệm Tanning hoặc Nails Salons trong vùng. Vẻ đẹp của chàng phải nói là một vẻ đẹp “bụi”, hơi giống tài tử James Dean của thập niên 60, của Fonzie trong thập niên 70, và của Brad Pitt của thời hiện tại.

Tuổi 17, tuổi của mộng mơ, tuổi nhìn về tương lai... “chân trời tím” với những ước mơ thầm kín. Thình thoảng, mọi người lại thấy Tom mắt nhìn xa vắng, miệng cười cười - một nụ cười ngu ngơ, khờ khờ, khó diễn tả! Các đồng nghiệp hỏi chàng nghĩ ngợi gì? Nhưng không bao giờ Tom trả lời. Mọi người rồi cũng quên đi, vì nghĩ rằng một vài sợi thần kinh nào đó trong óc Tom bị chạm nhẹ.

Một hôm, Mary, bạn gái của Tom, nhìn Tom dò hỏi:

- Tom à, anh có dự định gì về tương lai không? Em thấy anh đẹp giai không thua gì những tài tử Hồ-li-vọng,¹ nhưng em không hiểu tại sao anh cứ chấp nhận “gánh lúa ... gánh lúa về, gánh về...gánh về...”² mà anh chịu được? Nếu anh về Hồ-li-vọng, em bảo đảm thế nào anh cũng được mời đóng phim.

Tom gơ tay vuốt nhẹ lên bộ tóc lờm chờm, mắt chớp chớp lia lia vì cảm động. Chàng ôm choàng lấy người yêu, mi thấm thiết vào đôi môi đầy cộm của người yêu, và thủ thi một cách sắc gọn như mục sư Martin Luther King Jr.:

- I have a dream³! Anh cũng có những ước mơ. Em có biết là ngày nào anh cũng vào buồng tắm soi gương và tự diễn xuất không? Em có biết nhiều khi anh nhảy múa trước gương mà tưởng tượng mình đang trình diễn tại Kennedy Center ở Washington không? Em có biết anh đã lầm bầm hát theo, không bỏ sót một bài nào...khi các bạn anh hát Karaoke không? Lý do anh chưa rũ áo ra đi vì anh chờ cho đúng 18 tuổi.

Mary sung sướng ngắm người yêu, hãnh diện vì đã được Tom để ý và trao trọn cuộc đời trai tân của chàng cho nàng, hãnh diện về tương lai rực rỡ mà Tom vừa phác họa. Nhưng nỗi lo sợ bị mất chàng làm Mary ngồi chồm dậy:

- Anh Tom ơi, nhưng lúc công thành danh toại rồi, liệu lúc đó anh có còn nhớ tới em không? Em lo sợ những bất trắc có thể xảy ra? Em lo sợ thời gian sẽ làm lòng người thay đổi! Cuộc đời nhiều cám dỗ! Anh hứa lúc nào cũng yêu em, và sẽ không bao giờ bỏ em anh nhé!

¹ Hollywood, California

² Nhạc Phạm Duy – Tom đang làm cho nhà máy xay lúa.

³ Lời Mục Sư Martin Luther King Jr.

Tom nhìn người yêu với ánh mắt thương hại, xen lẫn bồi hồi cảm xúc:

- Mary, em hãy nhìn kỹ anh đi. Thăng này đâu có thuộc loại có mới nới cũ, và thay lòng đổi dạ! Yêu ai...anh yêu cả một đời⁴. Dù cho mưa... anh xin đưa em đến cuối cuộc đời⁵. Nếu có tình nào vĩnh cửu được, thì em ơi đó là tình yêu chúng ta⁶. Anh hứa ngày nào có được hợp đồng đầu tiên, anh sẽ trở về với một đoàn Limousine bóng lộn, và ...đưa em lên xe hoa về bên mộ.

Tom phùng mang trợn má, xùi bọt mép, đem tất cả những lời nhạc Karaoke mà chàng thuộc lẩm bẩm ra để trấn an Mary. Mary cảm động ra mặt, nằng rúc vào nách Tom khóc sùi sụt, và ... hít lấy hít để.

Đúng ngày sinh nhật 18 tuổi, Tom khăn áo quả mướp, chân mang giày bút-đờ-sô, đầu đội nón tai bèo, “hùng dũng” ra đi. Mary chở Tom ra tận... ga ...Ozark đèn vàng, cầm tay nhau ... khóc rung rúc⁷. Bước vào toa trong, nhìn qua cửa sổ, Tom vẫn thấy Mary mắt đăm đăm, đứng một mình với cuộn napkins ... ướt đầm.

Xe lửa bắt đầu... lăn bánh. Ôi, phút chia ly sao quá nẫu nùng!

*
* *

Hồ-li-vọng, kinh thành ánh sáng. Hồ-li-vọng, thủ đô của các ông Hoàng bà Chúa điện ảnh. Hồ-li-vọng, dập dìu tài tử giai nhân, ngựa xe như nước, áo quần như nêm⁸. Đôi con người của Tom gần như rút ra ngoài vì cảnh tráng lệ. Mồm chàng há hốc đi từ những ngạc nhiên này tới ngạc nhiên khác. Cũng may, Hồ-li-vọng không có gió độc, nếu không sẽ có nhiều kẻ bị méo miệng và lác (lê) mắt!

Sau khi ăn một Double Cheese Burger với super size khoai chiên và nước ngọt tại McDonalds, Tom ghi tên trọ tại trung tâm YMCA, nơi trọ dành cho sinh viên học sinh, và những người nghèo. Đêm đó, Tom ngủ ...ngáy...thăng cẳng!

Sáng hôm sau, hôm sau, và hôm sau nữa, trong hai tuần lễ, ngày nào Tom cũng lang thang hết phim trường này tới phim trường khác để kiếm việc, nhưng đến nơi nào chàng cũng bị từ chối một cách lịch sự, hoặc đôi khi nhận được câu hứa hão: “Anh về, chúng tôi sẽ gọi lại”. Số tiền dành dụm mang theo đã cạn, đôi giày bút-đờ-sô đã bắt đầu há mồm, nón tai bèo đã bắt đầu ... che khuất nẻo tương lai⁹. Thôi thì, tạm xin vào “lái đĩa ... bát” một thời gian vậy. Tom cuối cùng xin được một chân rửa bát đĩa tại một nhà hàng gần phim trường. Ngoài giờ làm việc, Tom vẫn tiếp tục lê la nơi phim trường kiếm việc. Sau sáu tháng kiếm việc đóng phim tại Hồ-li-vọng, Tom đã trở thành một con người khác. Mặt chàng xanh xao, chầy dài vì thất vọng nẫu nẻ; Mắt chàng lúc nào cũng trợn trừng, nổi đầy gân máu vì giận đời, giận người, và giận luôn cái thành phố Hồ-li-vọng chết tiệt, đã không biết dùng đến khả năng của chàng; Má chàng hóp lại vì ăn uống kham

⁴ Nhạc Nguyễn Văn Khánh

⁵ Nhạc Ngô Thụy Miên

⁶ Nhạc Từ Công Phụng

⁷ Thơ Cung Trầm Tưởng: Ga Lyon đèn vàng – Cầm tay nhau muốn khóc – Nói chi cũng muốn mang

⁸ Đoạn Trường Tân Thanh – Nguyễn Du

⁹ Thơ trong nước: Đôi dép râu dẫm nát đời trai trẻ - Nón tai bèo che khuất nẻo tương lai

khô và lo lắng; Người chàng gầy trơ xương vì ... đói triền miên; Râu tóc chàng mọc dài như ông đạo Khomeini thành Bá Đạt¹⁰.

Tính toán tới lui, Tom quyết định trở về quê cũ. Come back to Sorrento¹¹! Ôi, đi không há lẽ trở về không¹²? Trở về với hai bàn tay trắng thì thật là thê thảm, nhưng biết làm sao bây giờ? Thôi thế cũng đành!

Tom thất thểu, chân cao chân thấp trong đôi giày há mồm, quần áo rách bươm như những chàng Hippy phản chiến của thập niên 60, đón xe quá giang trên xa lộ để xuôi Nam. Sau vài tiếng đồng hồ đón xe quá giang, bỗng có một chiếc xe Lexus LX-470 SUV thẳng kết lại. Tay tài xế cũng có vẻ dân chơi thứ thiệt hỏi:

- Toa đi đâu?"

Tom trả lời:

- Cho Moya về Alabama, hoặc xuôi Nam.

Tên tài xế hét lên:

- Nhào lên lẹ!

Quá mệt mỏi, Tom nhào lên xe và lăn ra ngủ như chết. Đang ngon trớn ... ngáy, Tom giật nảy mình thức dậy vì tiếng thắng xe gấp rút, tiếng la hét, và tiếng còi hú của xe cảnh sát. Chồm mình ngồi dậy, Tom thấy tên tài xế bên cạnh đã tung cửa chạy mất dạng. Một lô cảnh sát thuộc LAPD vừa kê súng vào Tom vừa hét lên:

- Dơ tay lên khỏi đầu. Cầm nhúc nhích!

Tom vừa làm theo như một cái máy, vừa phản đối:

- Tôi có tội gì mà các ông bắt tôi?

Viên cảnh sát cười khinh, còng đôi còng số 8 vào đôi cườm tay Tom:

- Giờ này mà anh còn hỏi tội gì nữa à? Tội ăn cắp chiếc xế này từ nhà Đạo Diễn Craig Spencer.

*

* *

Tom mặt mày tím bầm, ngồi ủ rũ nơi góc bàn trong quận cảnh sát Los Angeles (LAPD)¹³. Bên cạnh, là hai tay thâm vắn viên to như hai con gấu miền bắc cực, đang la hét, hầm hè. Trên bàn là một máy ghi âm, vài tập giấy ghi, vài cây dùi cui, bao thuốc lá với vài điều thuốc đang cháy dở trên gạt tàn, và ba lon nước.

Bill, tay thâm vắn ác, đấm mạnh tay xuống mặt bàn, hét lên:

- Tom, từ nãy đến giờ tui tao kiên nhẫn ngồi chờ lời khai của mày, mà mày cứ vòng vo tam quốc. Nếu mày cứ ngoan cố không khai thật thì đời mày sẽ đi tô-bia¹⁴ con ạ! Ông nói thật, ông là hung thần của giới du đăng ở đây: Không có tội, ông đánh cho có tội – Có tội, ông đánh cho chừa!

¹⁰ Bangdad, Iraq

¹¹ Come back to Sorrento – Phạm Duy phóng tác: Trở Về Mái Nhà Xưa

¹² Thơ Nguyễn Công Trứ: Đi không há lẽ trở về không – Cái nợ cầm thư phải trả xong

¹³ Los Angeles Police Department

¹⁴ Hãng cung cấp dịch vụ chôn cất ở VN trước 1975

Tom xoắn người lại vì sợ hãi. Mặt Tom tái xanh, người run rẩy, mồ hôi trên mọi phần cơ thể tuôn xối xả. Hắn kẹp chặt hai đùi lại để ngăn chặn phần nào giòng nước âm ẩm, mà hắn biết chắc không phải là mồ hôi, đang từ xuất tiết. Tom lắp bắp:

- Em ... lạy các anh, em đã khai... tất cả sự thật. Em không dính dáng gì tới vụ ăn cắp xe. Em chỉ xin đi quá giang về... quê, và rồi bị hàm oan.

Joe, tay thẩm vấn khác, nhìn Tom với ánh mắt thông cảm:

- Tom à, em ráng khai thật đi rồi anh sẽ can thiệp để Bill không xuống tay nặng đối với em. Thế thằng bạn của em nó chạy đi đâu? Em cứ khai thiệt đi! Thằng bạn em, chính phạm, tội mới nặng, chứ tòng phạm như em thì nhẹ lắm. Nếu em chịu “hợp tác” với anh để truy ra thằng bạn em, anh sẽ xin Tòa giảm án cho em. Còn nếu em tiếp tục không cung khai, Bill sẽ phải dùng đến cái dùi cui trên bàn kia thì đời em sẽ thân tàn ma dại em ạ!

Bill cầm chiếc dùi cui lên, đập bình bình xuống mặt bàn, nhìn thẳng vào mặt Tom và nói:

- Loại dùi cui này là loại “hiện đại” nhất, làm bằng cao su đặc quấn chung quanh một lõi thép. Loại dùi cui này khi đánh vào cơ thể không gây thương tích bên ngoài, nhưng chấn động bên trong, làm lục phủ ngũ tạng, và gân cốt xương tủy bị nội thương trầm trọng; chỉ trong vòng ba tháng, mười ngày, tai-mắt-mũi-họng mày sẽ tuôn máu ra òng ọc, mồm mày sẽ bị méo xệch, mắt mày sẽ bị lè ... xuyên bang, tay mày sẽ bắt chuồn ... chuồn, và đời mày sẽ đi ô-tô bùng, mày hiểu chưa?

Nỗi sợ hãi khiến Tom có kẹp chặt hai đùi thêm nữa để ngăn chặn phần nào giòng nước âm ẩm đang tuôn ra một cách ... thoải mái, và ... tự tiện giữa hai đùi chàng. Tom cắn chặt răng, mặt mày đỏ kè, gồng mình cố kiềm chế.

Sau tám tiếng đồng hồ thẩm vấn, Tom vẫn một mực kêu oan, và vẫn giữ lời khai trước sau như một. Bill và Joe đành bỏ cuộc dọa dẫm, và làm thủ tục dẫn điệu Tom qua Tòa với tội danh: Tình nghi đồng lõa trong vụ ăn cắp xe. Tòa chỉ định Luật Sư Robert Snyder cãi cho Tom. Vì Tom không có tiền đóng Bond, nên bị tạm giam chờ ngày ra tòa xét xử.

Luật Sư Robert Snyder là một luật sư nổi tiếng. Ông đã từng làm việc cho các tổ hợp luật sư lớn nhất nước Mỹ. Sau khi về hưu, ông quyết định dùng thời giờ bênh vực cho những người nghèo và những kẻ cô thế.

Luật Sư Robert Snyder thăm viếng Tom vài lần tại trại giam, nghe Tom kể về cuộc đời Tom, ước mơ làm tài tử Cinema, và diễn tiến sự việc đưa Tom vào trại giam, luật sư Robert Snyder vỗ vai an ủi Tom:

- Cậu đừng có lo, tôi sẽ cãi cho cậu. Mọi chuyện rồi sẽ đâu vào đó.

*

* *

Ngày xử án Tom, trời nổi cơn giông bão, mây đen xám xịt, sấm chớp liên hồi.

Quan Tòa Scott Walker, gương mặt khó đăm đăm, nhẵn như bị, ngồi giữa phòng xử. Bên phải là chỗ ngồi của 12 người trong bồi thẩm đoàn, gồm 5 đàn ông và 7 đàn bà. Trước mặt quan tòa, phía bên phải là bàn của Công Tố Viện, phía bên trái là bàn của luật

sư Robert Snyder và bị can Tom. Đằng sau là chỗ ngồi dành cho phóng viên và những người tham dự phiên xử.

Mở đầu phiên xử, công tố viên đứng lên trình bày vụ án:

- Kính thưa quý Tòa và quý Bồi Thẩm Đoàn, bị cáo Tom vừa được 18 tuổi, chưa đủ lông đủ cánh, đã bỏ nhà ra đi bụi đời trong sáu tháng qua. Vì không được nhận đóng phim, hắn cũng như bao nhiêu kẻ có mộng trở thành tài tử không thành khác, đã đi vào những con đường của tội lỗi để trở thành đi điếm, du đãng, trộm cắp, sống đầu đường xó chợ. Tôi chắc quý vị nếu có dịp đi qua đại lộ Hollywood Boulevard về đêm, quý vị sẽ thấy bọn này tụ tập đen nghịt hai bên đại lộ. Tom đã bị bắt quả tang trên chiếc xe ăn cắp của đạo diễn Craig Spencer. Tom còn ngoan cố không chịu nhận tội và khai tin tức của tên đồng đảng đã chạy thoát. Chúng tôi yêu cầu quý Tòa và quý Bồi Thẩm Đoàn trừng phạt tối đa bị can Tom để làm gương cho những kẻ khác.

Sau phần buộc tội của Công Tố Viên, luật sư Robert Snyder yêu cầu Tòa cho mời bị cáo Tom lên trước vành móng ngựa kể lại cho quan Tòa và Bồi Thẩm Đoàn về cuộc đời Tom, và diễn tiến sự việc.

Tom mặt mũi xanh-xao, hình hài tiều tụy, nước mắt lưng tròng, chậm chậm bước lên vành móng ngựa.

Tom bắt đầu kể về những ngày côicút; những gian khổ vì bị bóc lột sức lao động; ước mơ được thoát khỏi cảnh bần cùng; ước mơ được trở thành tài tử cinema. Tom nhắc lại ngày mới đến Hồ-li-vọng trong hy vọng tràn trề; thực tế phũ phàng của Hồ-li-vọng đã khiến chàng quyết định trở về quê cũ, và bị hàm oan. Càng kể Tom càng xúc động, nước mắt rơi lả tả. Cơn xúc động càng lúc càng lên cao, và rồi chàng khóc... rống lên. Bao nhiêu dồn nén, bao nhiêu ê chề, bao nhiêu cơ cực đã được trải dài trong tiếng khóc ai-oán của chàng. Từ quan Tòa, công tố viên, bồi thẩm đoàn, luật sư, cho đến tất cả người tham dự, ai ai cũng sụt sùi, mắt đỏ hoe.

Luật sư Robert Snyder bước lên trước Tòa, bằng một giọng hùng hồn, ông tiếp:

- Thưa quý Tòa và quý bồi thẩm đoàn,

- Mọi người sinh ra đều có quyền bình đẳng. Tạo hóa tạo cho họ những quyền không ai có thể xâm phạm được. Trong những quyền ấy, có quyền được sống, quyền tự do, và quyền mưu tìm hạnh phúc¹⁵. Anh Tom đã và đang mưu tìm hạnh phúc cho chính bản thân anh, và cho người yêu của anh. Anh muốn thoát ra khỏi những áp bức bất công của xã hội. Anh muốn thoát ra khỏi quỹ đạo của sự nghèo hèn.

- Nếu quý vị gọi sự không may mắn là tội thì tôi chắc quý vị cũng đồng ý với tôi, cái tội duy nhất của anh là cái tội nghèo hèn; cái tội đã đón xe quá giang ở một nơi không đúng thời gian và không gian. Bao nhiêu kẻ có mộng trở thành tài tử không thành khác, đã đi vào những con đường của tội lỗi, nhưng Tom đã không như vậy, anh đã quyết định trở về quê cũ, trở về để làm một người lương thiện nghèo hèn.

- Anh Tom muốn vươn lên và thực hiện những giấc mơ của anh. Nhưng anh đã thất bại, vì thiếu những bàn tay nhân ái của chúng ta, thiếu những bàn tay nở hoa sen của người đời, thiếu những bàn tay nâng anh lên khỏi vũng lầy của sự nghèo khó. Và giờ đây anh cần tấm lòng nhân từ ...

Luật Sư Robert Snyder đang thao thao bất tuyệt, bỗng nghe tiếng khóc rú lên của một bồi thẩm viên, rồi một tiếng khóc khác trầm âm hơn, và rồi tất cả mọi người trong bồi

¹⁵ Tuyên Ngôn Độc Lập Hoa Kỳ

thảm đoàn ...đồng ... khóc. Cảnh ai oán nã nề khiến mọi người trong tòa cùng ôm nhau khóc, khóc đứng, khóc ngồi, khóc... vô tội vạ!

Để vãn hồi trật tự, quan Tòa tạm hoãn phiên xử 30 phút và yêu cầu tất cả bồi thẩm đoàn và luật sư vào phòng ông nghị án.

Sau 30 phút nghị án, quan Tòa Scott Walker tuyên bố:

- Tòa tuyên bố anh Tom vô tội và được tha bổng.

Tòa cùng bồi thẩm đoàn đã quyết góp được một số tiền để anh Tom dùng để trở về quê cũ, hoặc thuê chỗ ở lại đây để làm Tùy Phái cho tòa. Luật sư Robert Snyder cũng đã đồng ý hướng dẫn anh Tom trong mọi vấn đề cần thiết.

Quay qua Tom, ông Tòa đưa cho chàng chiếc áo jacket của ông, và dịu dàng nói:

- Tom, trời đang mưa lạnh, anh hãy mặc tạm cái áo jacket của tôi cho nó ấm.

*

* *

Mười năm sau, Tom bây giờ đã kết hôn với Mary. Chàng đã trở thành một luật sư nổi tiếng, theo gót thầy là suật sư Robert Snyder, chuyên cãi miễn phí cho người nghèo và kẻ thế cô. Chàng vẫn thường mặc và áp ủ chiếc áo của quan tòa Scott Walker. Chiếc áo của tình người!

Phạm Xuân Thái

(Phóng tác theo cốt chuyện đọc đã lâu của một quan Tòa khuyết danh đã về hưu)